הִלְכוֹת צִיצִית סִימָן טו טז

כָּךְ הַטִּיל בּוֹ צִיצִית, אִם הוּא שֶׁל צֶמֶר, (יט) כָּשֵׁר לִכְלֵי עֶלְמָא, וְאִם הוּא שֶׁל שְׁאָר מִינִים שֶׁדַּרְכּוֹ לִתְפֹּר בְּחוּטִין שֶׁל אוֹתוֹ הַמִּין, (כ) לֹא יִתְפֹּר (מ) [ח] לְרַעֲת רַשְׁ״י. (ט) (כא) וְאִם נִקְרַע וּתְפָרוֹ וְאַחַר כָּךְ הִטִּיל בּוֹ צִיצִית, (י) * אֵיכָא לְסַפּוּקֵי: וְ׳הַתּוֹפֵר חֲתִיכַת בֶּגֶד (יא) בְּכַנְפֵי הַטַּלִּית, וְכֵן מַה שֶּׁנּוֹהֲגִים לִתְפֹּר סָבִיב הַנָּקָב שֶׁהַצִּיצִית בּוֹ, אִם הַטַּלִּית (כב) שֶׁל מָשִׁי וְתוֹפְרוֹ (כג) בְּחוּט מָשִׁי (כד) לָבָן, יֵשׁ לָחוּשׁ מִשּׁוּם בַּדָּבָר לְרַעֲת רַשְׁ״י שֶׁלֹּא תְּהֵא שׁוּם תְּפִירָה (כה) לְמַטָּה מִשָּׁלֹשׁ וּלְמַעְלָה (יג) מִקֶּשֶׁר גּוֹדֶל. הַגָּהּ: וְהוּא הַדִּין (כו) בְּכָל מָקוֹם שֶׁתּוֹפֵר בְּחוּט שֶׁהוּא מִן הַצִּיצִית, דְּחַיְישִׁינַן שֶׁמָּא יִקַּח אוֹתוֹ חוּט לְחוּטֵי הַצִּיצִית (תרומת הדשן סימן מ״ו בשם הגהות מיימוני (פ״ט מהׄ מ)):

י הַגָּהַת מִיְמוֹנִי פֶּרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת צִיצִית (אות ט) לְפָרוּשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה כתוב בהג״מ).

טז שְׁעוּר טַלִּית. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א מְנָחוֹת מ״א (ע״א).

א (א) שִׁעוּר טַלִּית שֶׁחַיָּב בְּצִיצִית, שֶׁיִּתְכַּסֶּה בָּהּ בָּאָרְךְ וּבְרֹחַב רֹאשׁוֹ (פ) [א] וְרֻבּוֹ (א) שֶׁל קָטָן

בַּאֵר הֵיטֵב

(מ) לְרַעֲת רַשְׁ״י. וְדַוְקָא כְּשֶׁהַקֶּרַע לְמַעְלָה מִקֶּשֶׁר גּוֹדֶל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ו׳: (נ) וְאִם נִקְרַע. פֵּרוּשׁ כָּלָה: (י) אֵיכָא לְסַפּוּקֵי. דִּלְרַעֲת הָרֹא״שׁ (שם) לֹא מְהַנֵּי. וּכְבָר כָּתַבְתִּי סָעִיף קָטָן ו׳ שֶׁסִּ״ז (א׳ סִימָן של״ב), טַלִּית שֶׁנִּקְרַע תּוֹךְ שֵׁשׁ וְלֹא הִגִּיעַ הַקֶּרַע עַד הַנָּקָב אֲשֶׁר הַצִּיצִית תְּלוּיִי בּוֹ, וְלֹא נִפְסַק אֶלָּא נִקְרַע מִצַּד אֶחָד וְהַשֵּׁנִי שָׁלֵם, מֻתָּר לִתְפֹּר אוֹתוֹ, אַף כְּדֵי לַצֵּאת שִׁיטַת רַשְׁ״י יִתְפֹּר אוֹתוֹ בְּחוּטֵי שְׁאָרִים מִמִּין הַצִּיצִית וְהַטַּלִּית. וְאִם נִפְסַק לְגַמְרֵי, לֹא יִתְפֹּר כְּלָל וַאֲפִלּוּ בְּחוּט מָשִׁי אוֹ קַנָּבּוֹס, עַיֵּן שָׁם:

א (א) וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁיִּהְיוּ הַכְּתָפַיִם וְחֻבִּים כו׳, עַיֵּן בְּשַׁאֲלוֹת יַעֲבֵ״ץ חֵלֶק א׳ סִימָן כ׳ שֶׁכָּתַב שֶׁאֵין קְפִידָא שֶׁיִּהְיוּ הַכְּתָפַיִם וְחֻבִּים, וּמַה שֶּׁהִשְׁוּוּ מִשּׁוּם דְּאָתֵי אֲוִירָא כו׳, לֵיתָא אֶלָּא בַּאֲוִיר הַנֶּחְשָׁב כְּמֻחְזָקָה עַל יְדֵי לְבוּד, אֲבָל לֹא בְּבֶגֶד דְּלֹא בְּעִינַן לְאֲצְטְרוּפֵי לַאֲוִירָא בְּהַדְיֵהּ.. לֹא אָתֵי אֲוִירָא וּמְכַשֵּׁל לֵיהּ. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת חֶכֶם צְבִי סִימָן נ״ט, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק״א) שֵׁשׁ דַּעוֹת שׁוֹנוֹת בְּשִׁעוּר הַטַּלִּית קָטָן, וְיֵשׁ לַעֲשׂוֹת שֶׁיִּקַּיֵּם הָרֹאשׁ וְכָל גּוּף הָאָדָם עַד הֶחָזֶה פָּנִים וְאָחוֹר, עַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם מַהֲרַ״י צָמַח. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּכֹאַר הַיֵּטֵב בְּשֵׁם הָאַרַ״י זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּתֵי זְרוֹעוֹת לַטַּלִּית קָטָן, הֵיינוּ בְּתֵי זְרוֹעוֹת אֲרֻכִּים כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים לְמַלְבּוּשׁ עֶלְיוֹן, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ נָקָב שֶׁתִּפְתָּנָם בּוֹ הַיְדֵיִם. וְעַיֵּן בְּכִתְבֵי הָאַרַ״י (שער הכוונות דרושי ציצית דרוש ו) שֶׁהֵיכָה לוֹבְשׁוֹ עַל חֲלוּקוֹ מֻפָּשׁ וְאֵינוֹ מְלֻבָּשׁ בּוֹ אֶת רֹאשׁוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַבְּרָכָה עֲשֵׂה עֲטִיפָה וְאַחַר כָּךְ שֶׁלְּשׁוֹ עַד

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַב״ח (ס״ב) מוֹדֶה לְהַתִּיר בִּכְהָאי גַּוְנָא, עַיֵּן שָׁם. וְהַדְּבָרִים צְרִיכִים עִיּוּן לְרַעֲת הַב״ח בְּזֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּגוּף הַפֶּתֶר שָׁם: ה (ח) לְרַעֲת רַשְׁ״י. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב הָרַדְבַּ״ז חֵלֶק ב׳ סִימָן של״ו) [א׳ סִימָן של״ב], טַלִּית שֶׁנִּקְרַע תּוֹךְ שֵׁשׁ וְלֹא הִגִּיעַ הַקֶּרַע עַד הַנָּקָב אֲשֶׁר הַצִּיצִית תְּלוּיִי בּוֹ, וְלֹא נִפְסַק אֶלָּא נִקְרַע מִצַּד אֶחָד וְהַשֵּׁנִי שָׁלֵם, מֻתָּר לִתְפֹּר אוֹתוֹ, אַף כְּדֵי לַצֵּאת שִׁיטַת רַשְׁ״י יִתְפֹּר אוֹתוֹ בְּחוּטֵי שְׁאָרִים מִמִּין הַצִּיצִית וְהַטַּלִּית. וְאִם נִפְסַק לְגַמְרֵי, לֹא יִתְפֹּר כְּלָל וַאֲפִלּוּ בְּחוּט מָשִׁי אוֹ קַנָּבּוֹס, עַיֵּן שָׁם:

א [א] וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁיִּהְיוּ הַכְּתָפַיִם וְחֻבִּים כו׳, עַיֵּן בְּשַׁאֲלוֹת יַעֲבֵ״ץ חֵלֶק א׳ סִימָן כ׳ שֶׁכָּתַב שֶׁאֵין קְפִידָא שֶׁיִּהְיוּ הַכְּתָפַיִם וְחֻבִּים, וּמַה שֶּׁהִשְׁוּוּ מִשּׁוּם דְּאָתֵי אֲוִירָא כו׳, לֵיתָא אֶלָּא בַּאֲוִיר הַנֶּחְשָׁב כְּמֻחְזָקָה עַל יְדֵי לְבוּד, אֲבָל לֹא בְּבֶגֶד דְּלֹא בְּעִינַן לְאֲצְטְרוּפֵי לַאֲוִירָא בְּהַדְיֵהּ.. לֹא אָתֵי אֲוִירָא וּמְכַשֵּׁל לֵיהּ. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת חֶכֶם צְבִי סִימָן נ״ט, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק״א) שֵׁשׁ דַּעוֹת שׁוֹנוֹת בְּשִׁעוּר הַטַּלִּית קָטָן, וְיֵשׁ לַעֲשׂוֹת שֶׁיְּקַיֵּם הָרֹאשׁ וְכָל גּוּף הָאָדָם עַד הֶחָזֶה פָּנִים וְאָחוֹר, עַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם מַהֲרַ״י צָמַח. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּכֹאַר הַיֵּטֵב בְּשֵׁם הָאַרַ״י זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּתֵי זְרוֹעוֹת לַטַּלִּית קָטָן, הֵיינוּ בְּתֵי זְרוֹעוֹת אֲרֻכִּים כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים לְמַלְבּוּשׁ עֶלְיוֹן, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ נָקָב שֶׁתִּפְתָּנָם בּוֹ הַיְדֵיִם. וְעַיֵּן בְּכִתְבֵי הָאַרַ״י (שער הכוונות דרושי ציצית דרוש ו) שֶׁהֵיכָה לוֹבְשׁוֹ עַל חֲלוּקוֹ מֻפָּשׁ וְאֵינוֹ מְלֻבָּשׁ בּוֹ אֶת רֹאשׁוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַבְּרָכָה עֲשֵׂה עֲטִיפָה וְאַחַר כָּךְ שֶׁלְּשׁוֹ עַד

בֵּאוּר הֲלָכָה

חוּטֵי (לד) מִין אַחֵר. וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יִתְפָּרְנוּ בְּחוּט לָבָן (לה) רַק בְּחוּט צָבוּעַ, שֶׁאֵין נוֹהֲגִין עַתָּה לַעֲשׂוֹת הַצִּיצִית רַק לְבָנִים, וְעַל כֵּן אֵין לְגֹזֵר שֶׁמָּא יִשְׁיֵר מֵחוּט הַתְּפִירָה לְשֵׁם צִיצִית: (יט) כָּשֵׁר לִכְלֵי עֶלְמָא. (לו) דִּלְרַשְׁ״י כֵּינָן שֶׁהַבֶּגֶד הוּא שֶׁל צֶמֶר אֵין לָחוּשׁ שֶׁיְּשַׁיֵּר בְּחוּטֵי שְׁאָר מִינִים לְשֵׁם צִיצִית. וּלְרַב עַמְרָם כֵּינָן דְּנִשְׁתַּיֵּר כָּל שֶׁהוּא לֹא נִתְבַּטֵּל מִתּוֹרַת בֶּגֶד, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף הַקּוֹדֵם. וְכָל שֶׁכֵּן דְּלַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסָעִיף הַקּוֹדֵם כָּשֵׁר הָכָא, כֵּינָן דְּהַטַּלִּת הַצִּיצִית הָיָה אַחַר הַתְּפִירָה: (כ) לֹא יִתְפֹּר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּאוֹתוֹ הַמִּין, אֲבָל בְּמִין אַחֵר יֵשׁ לְהָקֵל, וְיוֹתֵר טוֹב בְּחוּט צָבוּעַ וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י״ח: (כא) וְאִם נִקְרַע וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּקְרַע (לז) כֻּלָּהּ מִנָּקָב עַד סוֹף הַשָּׁפָה, לָכֵן אֵיכָא לְסַפּוּקֵי, דְּאַף אִם הַבֶּגֶד הוּא שֶׁל צֶמֶר וְיִתְפָּרְנוּ בְּחוּטֵי שְׁאָר מִינִים דִּלְרַשְׁ״י בְּוַדַּאי מַתְּרִי, אֲפִלּוּ הָכִי (לח) אָפְשָׁר דִּלְרַב עַמְרָם פָּסוּל, דְּכֵינָן דְּלֹא נִשְׁתַּיֵּר כָּל שֶׁהוּא הֲלֹא מִבְּאֹר בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם דִּלְדָעָה הָרִאשׁוֹנָה כְּמַאן דְּפָסִיק דָּמֵי, וְלֹא יוֹעִיל תְּפִירָה אַף אִם יִרְצֶה לְהַטִּיל צִיצִית אַחֵר כָּךְ, וְאָפְשָׁר דְּהָכָא עָדִיף דְּהַלּוֹא הַכָּנָף הוּא שָׁלֵם מִשְּׁנֵי צְדָדָיו וְרַק בְּאֶמְצַע נִפְסַק, (לט) וְזֶהוּ הַסֵּפֶק שֶׁל הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ. וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ד) שֶׁחוֹלֵק וּפוֹסֵק דְּאֵין כָּאן סָפֵק, דְּלִכְלֵי עֶלְמָא אִם הִטִּיל בּוֹ צִיצִית לְאַחַר הַתְּפִירָה דְּכֵשֵׁר. וּמִכָּל מָקוֹם יוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּרְאֶה קֹדֶם הַתְּפִירָה לְתֵת תַּחַת הַכָּנָף חֲתִיכַת בֶּגֶד שֶׁל שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ, וְיֵצֵא יְדֵי הַכֹּל. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ, יֵשׁ לְהָקֵל כְּהַטַּ״ז, דְּבָלְאוֹ הָכִי הֲלֹא כָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ט״ו דְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים דִּתְפִירָה מִחְשֵׁיב חִבּוּר, וּמוֹעִיל אַף בְּנִקְרַע הַכָּנָף לְגַמְרֵי מִמְּקוֹמוֹ: וְ (כב) שֶׁל מָשִׁי. דְּאִם הוּא (מ) שֶׁל צֶמֶר כְּבָר נִתְבָּאַר (ס״ד) דְּאֵין לָחוּשׁ כְּלָל וּמֻתָּר לְהַמְצֵא תְּפִירָה אַף תּוֹךְ שָׁלֹשׁ: (כג) בְּחוּט מָשִׁי. וְהוּא הַדִּין אִם הַטַּלִּית שֶׁל שְׁאָר מִינִים, דַּוְקָא אִם הַחוּט הוּא מֵאוֹתוֹ הַמִּין גּוּפָא, אֲבָל אִם הַחוּט מִמִּין אַחֵר (מא) יֵשׁ לְהָקֵל, דִּכְוָותֵי לֹא יוּכַל לִקַּח אוֹתוֹ הַחוּט לְצִיצִית דַּהֲרֵי אֵינוֹ פּוֹטֵר אֶלָּא בְּמִינוֹ: (כד) לָבָן. דְּאִם הוּא צָבוּעַ (מב) גַּם כֵּן אֵין לָחוּשׁ כְּלָל שֶׁמָּא יִקָּחֶנּוּ לְצִיצִית, דְּאֵין אָנוּ נוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת צִיצִית צְבוּעִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ט׳ סָעִיף ה׳: (כה) לְמַטָּה מִשָּׁלֹשׁ וְכוּ׳. דְּשָׁם הוּא מָקוֹם הַצִּיצִית, אֲבָל כְּשֶׁהַתְּפִירָה לְמַעְלָה מִשָּׁלֹשׁ וּלְמַטָּה מִקֶּשֶׁר גּוֹדֶל אֵין לָחוּשׁ שֶׁיִּקָּחֶנּוּ לְצִיצִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן י״א (ס״ט). וּסְבִיב הַנָּקָב אָסוּר לִתְפֹּר בְּחוּט לָבָן, וּבְטַלִּיתוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵם שֶׁל צֶמֶר אֵין לְהַקְפִּיד כְּלָל, כַּנַּ״ל: (כו) בְּכָל מָקוֹם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם נִקְרַע וְנִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא, וּכְהָאי גַּוְנָא הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳:

א (א) שֶׁל קָטָן וְכוּ׳. וְהֵינוּ בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים. בְּתְשׁוּבוֹת (רַמְ״א) [ר״מ מִינְץ] סִימָן ק״י מְפַלְפֵּל הֵיאַךְ יוֹצְאִין בְּאַרְבַּע כְּנָפוֹת הַקְּטַנִּים מִזֶּה הַשָּׁעוּר, וְתַרַץ דְּמוּטָב לֵילֵךְ בָּהֶם לֵילֵךְ כָּל הַיּוֹם בְּלֹא צִיצִית. וּבְדֶרְכֵי מֹשֶׁה סִימָן (ט׳) [ח׳] (אות ג) כָּתַב לְלַמֵּד הָעָם שֶׁיְּבָרְכוּ בַּבֹּקֶר עַל טַלִּית גָּדוֹל וְיִתְעַטְּרוּ אֶת הַקָּטָן וְיִלְבְּשׁוּ בּוֹ כָּל הַיּוֹם. וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר לְאָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה גָּדוֹל שֶׁהוּא כַּשָּׁעוּר, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב מֹשֶׁה מֹשֶׁה (סי׳ ט) בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל (שו״ת החדשות סי׳ ד) דַּיִּשׁ לַעֲשׂוֹת הַכְּתָפַיִם רְחָבִים, דְּלֹא לֵיתֵי אֲוִיר דְּהַאי גִּיסָא וּדְהַאי גִּיסָא וִיבַטֵּל לֵיהּ, מְגַן אַבְרָהָם (ריש הסימן). וּבְקֹפֶר פְּרִי הָאָרֶץ (סי׳ א) כָּתַב בְּשֵׁם סֵפֶר דֶּרֶךְ חָכְמָה (נתיב כב) שֶׁשִּׁעוּרוֹ שִׁשָּׁה רְבִיעֵי אַמָּה בְּאָרְךְ וַחֲצִי אַמָּה בְּרֹחַב. וְשִׁעוּר טַלִּית גָּדוֹל הוּא שֶׁיְּכַסֶּה רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּעֲטִיפָה וְיַגִּיעַ עַד הֶחָזֶה, עַיֵּן שָׁם. כָּתַב הָאַרַ״י זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (שער הכוונות דרושי ציצית דרוש א), טַלִּית קָטָן, יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ בְּתֵי זְרוֹעוֹת. אִם לָבַשׁ הַטַּלִּית וְנִתְקַפֵּל קְצָת כְּדַרְכּוֹ לוֹבְשֵׁי בְּגָדִים, וְאַחַר שֶׁנִּתְקַפֵּל אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, כָּתוּב בְּתְשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב סִימָן ק״ו דְּכֵיוָן שֶׁעוֹמֵד לְהִתְפַּשֵּׁט כְּפִשּׁוּט דְּמֵי אַף שֶׁלֹּא נִתְפַּשֵּׁט עֲדַיִן, וַהֲרֵי יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁעוּר, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בְּבֵנִי חַיָּא (הגה״ט סק״א). טַלִּית קָטָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ עַל יְדֵי הַתְּפִירָה אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר, פְּטוּר מִצִּיצִית. שָׁם (בבית יעקב) סִימָן (ס״ו) (ק״ו), וְכֵן כָּתַב בְּלֶקֶט הַקֶּמַח (ד״ה אם ע״י):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חוּטֵי (לד) מִין אַחֵר. וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יִתְפָּרְנוּ בְּחוּט לָבָן (לה) רַק בְּחוּט צָבוּעַ, שֶׁאֵין נוֹהֲגִין עַתָּה לַעֲשׂוֹת הַצִּיצִית רַק לְבָנִים, וְעַל כֵּן אֵין לְגֹזֵר שֶׁמָּא יִשְׁיֵר מֵחוּט הַתְּפִירָה לְשֵׁם צִיצִית: (יט) כָּשֵׁר לִכְלֵי עֶלְמָא. (לו) דִּלְרַשְׁ״י כֵּינָן שֶׁהַבֶּגֶד הוּא שֶׁל צֶמֶר אֵין לָחוּשׁ שֶׁיְּשַׁיֵּר בְּחוּטֵי שְׁאָר מִינִים לְשֵׁם צִיצִית. וּלְרַב עַמְרָם כֵּינָן דְּנִשְׁתַּיֵּר כָּל שֶׁהוּא לֹא נִתְבַּטֵּל מִתּוֹרַת בֶּגֶד, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף הַקּוֹדֵם. וְכָל שֶׁכֵּן דְּלַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסָעִיף הַקּוֹדֵם כָּשֵׁר הָכָא, כֵּינָן דְּהַטַּלַּת הַצִּיצִית הָיָה אַחַר הַתְּפִירָה: (כ) לֹא יִתְפֹּר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּאוֹתוֹ הַמִּין, אֲבָל בְּמִין אַחֵר יֵשׁ לְהָקֵל, וְיוֹתֵר טוֹב בְּחוּט צָבוּעַ וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י״ח: (כא) וְאִם נִקְרַע וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּקְרַע (לז) כֻּלָּהּ מִנָּקָב עַד סוֹף הַשָּׁפָה, לָכֵן אֵיכָא לְסַפּוּקֵי, דְּאַף אִם הַבֶּגֶד הוּא שֶׁל צֶמֶר וְיִתְפָּרְנוּ בְּחוּטֵי שְׁאָר מִינִים דִּלְרַשְׁ״י בְּוַדַּאי מַתְּרִי, אֲפִלּוּ הָכִי (לח) אָפְשָׁר דִּלְרַב עַמְרָם פָּסוּל, דְּכֵינָן דְּלֹא נִשְׁתַּיֵּר כָּל שֶׁהוּא הֲלֹא מִבְּאֹר בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם דִּלְדָעָה הָרִאשׁוֹנָה כְּמַאן דְּפָסִיק דָּמֵי, וְלֹא יוֹעִיל תְּפִירָה אַף אִם יִרְצֶה לְהַטִּיל צִיצִית אַחֵר כָּךְ, וְאָפְשָׁר דְּהָכָא עָדִיף דְּהַלּוֹא הַכָּנָף הוּא שָׁלֵם מִשְּׁנֵי צְדָדָיו וְרַק בְּאֶמְצַע נִפְסַק, (לט) וְזֶהוּ הַסֵּפֶק שֶׁל הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ. וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ד) שֶׁחוֹלֵק וּפוֹסֵק דְּאֵין כָּאן סָפֵק, דְּלִכְלֵי עֶלְמָא אִם הִטִּיל בּוֹ צִיצִית לְאַחַר הַתְּפִירָה דְּכָשֵׁר. וּמִכָּל מָקוֹם יוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּרְאֶה קֹדֶם הַתְּפִירָה לְתֵת תַּחַת הַכָּנָף חֲתִיכַת בֶּגֶד שֶׁל שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ, וְיֵצֵא יְדֵי הַכֹּל. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ, יֵשׁ לְהָקֵל כְּהַטַּ״ז, דְּבָלְאוֹ הָכִי הֲלֹא כָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ט״ו דְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים דִּתְפִירָה מְחַשֵּׁיב חִבּוּר, וּמוֹעִיל אַף בְּנִקְרַע הַכָּנָף לְגַמְרֵי מִמְּקוֹמוֹ: וְ (כב) שֶׁל מָשִׁי. דְּאִם הוּא (מ) שֶׁל צֶמֶר כְּבָר נִתְבָּאַר (ס״ד) דְּאֵין לָחוּשׁ כְּלָל וּמֻתָּר לְהַמְצֵא תְּפִירָה אַף תּוֹךְ שָׁלֹשׁ: (כג) בְּחוּט מָשִׁי. וְהוּא הַדִּין אִם הַטַּלִּית שֶׁל שְׁאָר מִינִים, דַּוְקָא אִם הַחוּט הוּא מֵאוֹתוֹ הַמִּין גּוּפָא, אֲבָל אִם הַחוּט מִמִּין אַחֵר (מא) יֵשׁ לְהָקֵל, דִּכְוָותֵי לֹא יוּכַל לִקַּח אוֹתוֹ הַחוּט לְצִיצִית דַּהֲרֵי אֵינוֹ פּוֹטֵר אֶלָּא בְּמִינוֹ: (כד) לָבָן. דְּאִם הוּא צָבוּעַ (מב) גַּם כֵּן אֵין לָחוּשׁ כְּלָל שֶׁמָּא יִקָּחֶנּוּ לְצִיצִית, דְּאֵין אָנוּ נוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת צִיצִית צְבוּעִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ט׳ סָעִיף ה׳: (כה) לְמַטָּה מִשָּׁלֹשׁ וְכוּ׳. דְּשָׁם הוּא מָקוֹם הַצִּיצִית, אֲבָל כְּשֶׁהַתְּפִירָה לְמַעְלָה מִשָּׁלֹשׁ וּלְמַטָּה מִקֶּשֶׁר גּוֹדֶל אֵין לָחוּשׁ שֶׁיִּקָּחֶנּוּ לְצִיצִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן י״א (ס״ט). וּסְבִיב הַנָּקָב אָסוּר לִתְפֹּר בְּחוּט לָבָן, וּבְטַלִּיתוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵם שֶׁל צֶמֶר אֵין לְהַקְפִּיד כְּלָל, כַּנַּ״ל: (כו) בְּכָל מָקוֹם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם נִקְרַע וְנִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא, וּכְהָאי גַּוְנָא הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳:

א (א) שֶׁל קָטָן וְכוּ׳. וְהֵינוּ בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים. בְּתְשׁוּבוֹת (רַמְ״א) [ר״מ מִינְץ] סִימָן ק״י מְפַלְפֵּל הֵיאַךְ יוֹצְאִין בְּאַרְבַּע כְּנָפוֹת הַקְּטַנִּים מִזֶּה הַשָּׁעוּר, וְתַרַץ דְּמוּטָב [דְּמוּתָר] לֵילֵךְ בָּהֶם מִלֵּילֵךְ כָּל הַיּוֹם בְּלֹא צִיצִית. וּבְדֶרְכֵי מֹשֶׁה סִימָן (ט׳) [ח׳] (אות ג) כָּתַב לְלַמֵּד הָעָם שֶׁיְּבָרְכוּ בַּבֹּקֶר עַל טַלִּית גָּדוֹל וְיִתְעַטְּרוּ אֶת הַקָּטָן וְיִלְבְּשׁוּ בּוֹ כָּל הַיּוֹם, וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר לְאָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה גָּדוֹל שֶׁהוּא כַּשָּׁעוּר, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב מֹשֶׁה מֹשֶׁה (סי׳ ט) בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל (שו״ת החדשות סי׳ ד) דַּיִּשׁ לַעֲשׂוֹת הַכְּתָפַיִם רְחָבִים, דְּלֹא לֵיתֵי אֲוִיר דְּהַאי גִּיסָא וּדְהַאי גִּיסָא וִיבַטֵּל לֵיהּ, מְגַן אַבְרָהָם (ריש הסימן). וּבְקֹפֶר פְּרִי הָאָרֶץ (סי׳ א) כָּתַב בְּשֵׁם סֵפֶר דֶּרֶךְ חָכְמָה (נתיב כב) שֶׁשִּׁעוּרוֹ שִׁשָּׁה רְבִיעֵי אַמָּה בְּאָרְךְ וַחֲצִי אַמָּה בְּרֹחַב. וְשִׁעוּר טַלִּית גָּדוֹל הוּא שֶׁיְּכַסֶּה רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּעֲטִיפָה וְיַגִּיעַ עַד הֶחָזֶה, עַיֵּן שָׁם. כָּתַב הָאַרַ״י זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה (שער הכוונות דרושי ציצית דרוש א), טַלִּית קָטָן, יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ בְּתֵי זְרוֹעוֹת. אִם לָבַשׁ הַטַּלִּית וְנִתְקַפֵּל קְצָת כְּדַרְכּוֹ לוֹבְשֵׁי בְּגָדִים, וְאַחַר שֶׁנִּתְקַפֵּל אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, כָּתוּב בְּתְשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב סִימָן ק״ו דְּכֵיוָן שֶׁעוֹמֵד לְהִתְפַּשֵּׁט כְּפִשּׁוּט דְּמֵי אַף שֶׁלֹּא נִתְפַּשֵּׁט עֲדַיִן, וַהֲרֵי יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁעוּר, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בְּבֵנִי חַיָּא (הגה״ט סק״א). טַלִּית קָטָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ עַל יְדֵי הַתְּפִירָה אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר, פְּטוּר מִצִּיצִית. שָׁם (בבית יעקב) סִימָן (ס״ו) (ק״ו), וְכֵן כָּתַב בְּלֶקֶט הַקֶּמַח (ד״ה אם ע״י):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לד) אַרְצוֹת הַחַיִּים (ארץ יהודה סק״ד): (לה) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם): (לו) הַגְּרַ״א: (לז) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יא): (לח) פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יב): (לט) כֵּן מַשְׁמַע מַהֲגְרַ״א, וְעַיֵּן עוֹד בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואיכא): (מ) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין אם להתיר וכו׳ ס״ה): (מא) אַרְצוֹת הַחַיִּים (ארץ יהודה סק״ד): (מב) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יג):

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת צִיצִית סִימָן טז

ב רמב״ם פרק ג׳ מהלכות ציצית (ה״א).

ב [ב]הַמִּתְהַלֵּךְ לְבַדּוֹ בַּשּׁוּק וְאֵינוֹ צָרִיךְ אֶחָד לְשָׁמְרוֹ. הַגָּה: (ב) *וְאֵז חַיָּב בְּצִיצִית, וְדַוְקָא (ג) כְּשֶׁהַגָּדוֹל לוֹבְשׁוֹ פְּעָמִים (ג) עֲרַאי וְיוֹצֵא בּוֹ (ד) *לַשּׁוּק (בית יוסף (ד״ה כתב) בשם בן חביב ובשם מהר״י אבוהב):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַצָּפִּיר וְהָיָה מְבֹרָךְ לְהִתְעַשֵּׁר, עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב (הבאר היטב) בְּשֵׁם הַבַּיִת יַעֲקֹב, עַיֵּן שָׁם דְּמִכְּאָן דְּאַף שֶׁרוֹצֶה לִלְבֹּשׁוֹ כָּךְ כְּשֶׁהוּא מֻקְפָּל וְאֵין בּוֹ שִׁעוּר טָלִית מִכָּל מָקוֹם אָסוּר לִלְבֹּשׁוֹ בְּלֹא צִיצִית, שָׁהֲרֵי עוֹמֵד לְהִתְפַּשֵּׁט, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הַגּוֹלָה

א * וְאֵז חַיָּב בְּצִיצִית. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב) בְּמַה שֶּׁכָּתַב גְּדוֹל הַלּוֹבְשָׁהּ, פְּרוּשׁ דְּבָזֶה מֵירֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. **וּלְעִנְיַן אַרְבַּע כְּנָפוֹת שֶׁל קָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ שֶׁחַיָּב אָבִיו לְהַשִּׁיל בּוֹ צִיצִית** כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן י״ז (ס״ג), **מִשַּׁעֲרִין בְּרֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן כְּמוֹת שֶׁהוּא, וְאִם בַּר שִׁית הוּא מִשַּׁעֲרִין בְּרֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁלּוֹ, וְחַיָּב אָבִיו מִדְּרַבָּנָן לְהַשִּׁיל בּוֹ צִיצִית.** פְּרֵי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״א). וּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ עוֹד בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה אִם דֶּרֶךְ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם שֶׁהַגְּדוֹלִים יְלַכְּדוּ בּוֹ בְּקָבַע לַשּׁוּק וְאֵינָן מִתְבַּיְּשִׁין, מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַבַּ״ח (ס״א) דְּחַיָּב בְּצִיצִית. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואז): **(ג) כְּשֶׁהַגָּדוֹל.** (ג) בֵּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה: **(ד) לַשּׁוּק.** אוֹ (ה) לְפֶתַח בֵּיתוֹ בָּרְחוֹב. אֲבָל אִם הַגָּדוֹל מִתְבַּיֵּשׁ לְצֵאת בּוֹ אֲפִלּוּ בְּאַקְרָאֵי לַשּׁוּק, לֹא חָשִׁיב כְּסוּת אֲפִלּוּ אִם לוֹבְשׁוֹ בְּבֵיתוֹ. וְיֵשׁ (ה) חוֹלְקִין בָּזֶה, וּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא בְּעִינַן רַק אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן. וְהַסְּכִימוּ (ו) הָאַחֲרוֹנִים לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַל טָלִית קָטָן אַף שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן אִם הַגָּדוֹל מִתְבַּיֵּשׁ לָצֵאת בּוֹ בְּאַקְרָאֵי לַשּׁוּק, דְּאַף שֶׁהוּא יוֹצֵא בְּטָלָה דַּעְתּוֹ אֲצָל כָּל אָדָם. וּבְעִנְיַן שִׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, כָּתַב בְּסֵפֶר פְּרִי הָאָרֶץ (סי׳ א) בְּשֵׁם סֵפֶר דֶּרֶךְ חָכְמָה (נתיב כב) שֶׁשִּׁעוּרוֹ שִׁלְשֶׁת רִבְעֵי אַמָּה בָּאָרֶךְ וְחֲצִי אַמָּה בְּרָחַב. וְכָתַב עַל זֶה הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ריש הסי׳) וְהָאַרְצוֹת הַחַיִּים (המאיר לארץ ס״ק יז) שֶׁאֵין סָמְךְ לָזֶה מִן הַשַּׁ״ס, וּבְפֶרְט בַּמָּה שֶׁכָּתַב חֲצִי אַמָּה בְּרָחַב. א] וּמִנְהַג אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה (ז) לְדַקְדֵּק שִׁיִּהְיֶה בּוֹ אַמָּה מִלְּפָנָיו וְאַמָּה מִלְּאָחֳרָיו, וְנָקֵב בֵּית הַצָּוָאר אֵין עוֹלֶה לַמִּנְיָן, וּבְטָלִית קָטָן כָּזֶה יָצָא מִן הַסְּפֵקוֹת וְיִכּוֹל לְבָרֵךְ עָלָיו. וְעַל כָּל פָּנִים (ח) לֹא יִפְחֹת מִשְּׁלֹשֶׁת רִבְעֵי אַמָּה בָּאָרֶךְ לְכָל צַד, דְּאִי לָאו הָכִי יֵשׁ בּוֹ חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה, כִּי כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁמִּדְּדוּ וְנִמְצָא שֶׁשִּׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן הוּא אַמָּה וַחֲצִי, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה לשוק). וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הָאַשְׁכְּנַזִּים (ט) שֶׁלּוֹקְחִין חֲתִיכַת בֶּגֶד קָטָן אֶחָד מִלְּפָנָיו וְאֶחָד מִלְּאָחֳרָיו וְתוֹפְרִין בָּהֶם רְצוּעוֹת וְעוֹשִׂין בָּהֶם צִיצִית, אֵין יוֹצְאִין בָּזֶה כְּלָל חוֹבַת צִיצִית, וּמִלְּבַד שֶׁמְּבַטְּלִין מִצְוַת צִיצִית מְבָרְכִין בְּרָכָה לְבַטָּלָה בְּכָל יוֹם וְעוֹבְרִים עַל לֹא תַּשָּׂא, גַּם אָסוּר לָצֵאת בּוֹ בְּשַׁבָּת וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן י׳ (ס״ז) וְי״ג (ס״א), עַיֵּן שָׁם, וְעַל כָּל פָּנִים הָעוֹשִׂין כֵּן לֹא יְבָרְכוּ עֲלֵיהֶן, אֶלָּא יְכַרְכוּ בְּבֶקֶר עַל טָלִית גָּדוֹל, וּבָזֶה יֵלְכוּ כָּל הַיּוֹם כֵּיוָן שֶׁמְּכַוְּנִים עַל כָּל פָּנִים בָּזֶה שֶׁלֹּא לְבַטֵּל מִצְוַת צִיצִית כָּל הַיּוֹם, אֲבָל כָּל יְרֵא שָׁמַיִם לֹא יִסְמֹךְ עַל זֶה כְּלָל אֶלָּא יַעֲשֶׂה בֶּגֶד מַמָּשׁ, כָּל מְדִינָה לְפִי מִנְהָגוֹ. וּבְאֵיזֶה מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִין שֶׁהַבֶּגֶד הַנִּקְרָע קְאֶמְיְצַ״ל אוֹ וָוטְע״ט הוּא פְּתוּחַ מִלְּאַחֳרָיו וְעוֹשִׂין בּוֹ צִיצִית בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹתָיו, וַאֲשֶׁרֵי לָהֶם, רַק שֶׁצָּרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁיִּהְיֶה רֻבּוֹ פָּתוּחַ, וְכֵן בְּטָלִית קָטָן שֶׁעוֹשִׂין בְּמִדִּינָתֵנוּ יְזָהֲרוּ בָּזֶה. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן י׳ סָעִיף ז׳ ח׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. כָּתַב הָאֲרֻ״י (שער הכוונות דרושי ציצית דרוש א), (י) טָלִית קָטָן, יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ בָּתֵּי זְרוֹעוֹת. אִם לָבַשׁ הַטָּלִית וְנִתְקַפֵּל קְצָת כְּדַרְכּוֹ לוֹבְשֵׁי בְּגָדִים וְאַחַר שֶׁנִּתְקַפֵּל אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, כָּתַב בְּתִשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב סִימָן ק״ו [ב]דְּכֵיוָן שֶׁעוֹמֵד לְהִתְפַּשֵּׁט כְּפָשׁוּט דְּמֵי אַף שֶׁלֹּא נִתְפַּשֵּׁט עֲדַיִן וַהֲרֵי יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁעוּר, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בִּבְנֵי חַיָּא (הגה״ט סק״א). טָלִית קָטָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ וְעַל יְדֵי הַתְּפִירָה אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר, פָּטוּר מִצִּיצִית. שָׁם (בבית יעקב) סִימָן (ס״ו) [ק״ו], וְכֵן כָּתַב בְּלֶקֶט הַקֶּמַח:

בַּאֵר הֵיטֵב

(ג) **עֲרַאי.** וְאִם גָּדוֹל מִתְבַּיֵּשׁ לָצֵאת בּוֹ עֲרַאי לַשּׁוּק, אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו. וְאִם הוּא יוֹצֵא בְּטָלִית שֶׁאֲחֵרִים אֵין יוֹצְאִין בּוֹ, בָּטְלָה דַּעְתּוֹ. מִכֵּן אַבְרָהָם (סק״כ), וְעַיֵּן ט״ז (סק״א). עַיֵּן בְּשָׁעֲרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״א) וּבְסֵפֶר פְּרִי הָאָרֶץ סִימָן א׳ וּבְעוֹלַת תָּמִיד (סק״א):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וַיַּעֲשֶׂה (ס) הַכְּתָפִים שֶׁל הַטָּלִית קָטָן רְחָבִים כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ נִכָּרִים וְיִהְיֶה עֲלֵיהֶם תּוֹרַת בֶּגֶד וְלֹא שָׁם רְצוּעוֹת: **(ב) וְאֵז חַיָּב בְּצִיצִית.** גְּדוֹל הַלּוֹבְשָׁהּ, לְאַפּוֹקֵי אִם אֵין בּוֹ זֶה הַשִּׁעוּר שֶׁל רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, אוֹ לְכֻלֵּי עָלְמָא פָּטוּר (ג) אֲפִלּוּ אִם הַגָּדוֹל יוֹצֵא בָּהּ בְּאַקְרָאֵי לַשּׁוּק. אַךְ אִם דֶּרֶךְ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם שֶׁהַגְּדוֹלִים יְלַכְּדוּ בּוֹ בְּקָבַע לַשּׁוּק וְאֵינָן מִתְבַּיְּשִׁין, מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַבַּ״ח (ס״א) דְּחַיָּב בְּצִיצִית. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואז): **(ג) כְּשֶׁהַגָּדוֹל.** (ג) בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה: **(ד) לַשּׁוּק.** אוֹ (ה) לְפֶתַח בֵּיתוֹ בָּרְחוֹב. אֲבָל אִם הַגָּדוֹל מִתְבַּיֵּשׁ לָצֵאת בּוֹ אֲפִלּוּ בְּאַקְרָאֵי לַשּׁוּק, לֹא חָשִׁיב כְּסוּת אֲפִלּוּ אִם לוֹבְשׁוֹ בְּבֵיתוֹ. וְיֵשׁ (ה) חוֹלְקִין בָּזֶה, וּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא בְּעִינַן רַק אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן. וְהִסְכִּימוּ (ו) הָאַחֲרוֹנִים לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַל טָלִית קָטָן אַף שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן אִם הַגָּדוֹל מִתְבַּיֵּשׁ לָצֵאת בּוֹ בְּאַקְרָאֵי לַשּׁוּק, דְּאַף שֶׁהוּא יוֹצֵא בְּטָלָה דַּעְתּוֹ אֲצָל כָּל אָדָם. וּבְעִנְיַן שִׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, כָּתַב בְּסֵפֶר פְּרִי הָאָרֶץ (סי׳ א) בְּשֵׁם סֵפֶר דֶּרֶךְ חָכְמָה (נתיב כב) שֶׁשִּׁעוּרוֹ שִׁלְשֶׁת רִבְעֵי אַמָּה בָּאָרֶךְ וַחֲצִי אַמָּה בְּרָחַב. וְכָתַב עַל זֶה הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ריש הסי׳) וְהָאַרְצוֹת הַחַיִּים (המאיר לארץ ס״ק יז) שֶׁאֵין סָמְךְ לָזֶה מִן הַשַּׁ״ס, וּבִפְרָט בַּמָּה שֶׁכָּתַב חֲצִי אַמָּה בְּרָחַב. א] וּמִנְהַג אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה (ז) לְדַקְדֵּק שִׁיִּהְיֶה בּוֹ אַמָּה מִלְּפָנָיו וְאַמָּה מִלְּאָחֳרָיו, וְנָקֵב בֵּית הַצָּוָאר אֵין עוֹלֶה לַמִּנְיָן, וּבְטָלִית קָטָן כָּזֶה יָצָא מִן הַסְּפֵקוֹת וְיִכּוֹל לְבָרֵךְ עָלָיו. וְעַל כָּל פָּנִים (ח) לֹא יִפְחֹת מִשְּׁלֹשֶׁת רִבְעֵי אַמָּה בָּאָרֶךְ לְכָל צַד, דְּאִי לָאו הָכִי יֵשׁ בּוֹ חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה, כִּי כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁמִּדְּדוּ וְנִמְצָא שֶׁשִּׁעוּר רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן הוּא אַמָּה וַחֲצִי, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה לשוק). וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הָאַשְׁכְּנַזִּים (ט) שֶׁלּוֹקְחִין חֲתִיכַת בֶּגֶד קָטָן אֶחָד מִלְּפָנָיו וְאֶחָד מִלְּאָחֳרָיו וְתוֹפְרִין בָּהֶם רְצוּעוֹת וְעוֹשִׂין בָּהֶם צִיצִית, אֵין יוֹצְאִין בָּזֶה כְּלָל חוֹבַת צִיצִית, וּמִלְּבַד שֶׁמְּבַטְּלִין מִצְוַת צִיצִית מְבָרְכִין בְּרָכָה לְבַטָּלָה בְּכָל יוֹם וְעוֹבְרִים עַל לֹא תַּשָּׂא, גַּם אָסוּר לָצֵאת בּוֹ בְּשַׁבָּת וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן י׳ (ס״ז) וְי״ג (ס״א), עַיֵּן שָׁם, וְעַל כָּל פָּנִים הָעוֹשִׂין כֵּן לֹא יְבָרְכוּ עֲלֵיהֶן, אֶלָּא יְכַרְכוּ בְּבֶקֶר עַל טָלִית גָּדוֹל, וּבָזֶה יֵלְכוּ כָּל הַיּוֹם כֵּיוָן שֶׁמְּכַוְּנִים עַל כָּל פָּנִים בָּזֶה שֶׁלֹּא לְבַטֵּל מִצְוַת צִיצִית כָּל הַיּוֹם, אֲבָל כָּל יְרֵא שָׁמַיִם לֹא יִסְמֹךְ עַל זֶה כְּלָל אֶלָּא יַעֲשֶׂה בֶּגֶד מַמָּשׁ, כָּל מְדִינָה לְפִי מִנְהָגוֹ. וּבְאֵיזֶה מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִין שֶׁהַבֶּגֶד הַנִּקְרָע קְאֶמְיְצַ״ל אוֹ וָוטְע״ט הוּא פָּתוּחַ מִלְּאַחֳרָיו וְעוֹשִׂין בּוֹ צִיצִית בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹתָיו, וַאֲשֶׁרֵי לָהֶם, רַק שֶׁצָּרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁיִּהְיֶה רֻבּוֹ פָּתוּחַ, וְכֵן בְּטָלִית קָטָן שֶׁעוֹשִׂין בְּמִדִּינָתֵנוּ יְזָהֲרוּ בָּזֶה. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן י׳ סָעִיף ז׳ ח׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. כָּתַב הָאֲרֻ״י (שער הכוונות דרושי ציצית דרוש א), (י) טָלִית קָטָן, יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ בָּתֵּי זְרוֹעוֹת. אִם לָבַשׁ הַטָּלִית וְנִתְקַפֵּל קְצָת כְּדַרְכּוֹ לוֹבְשֵׁי בְּגָדִים וְאַחַר שֶׁנִּתְקַפֵּל אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, כָּתַב בְּתִשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב סִימָן ק״ו [ב]דְּכֵיוָן שֶׁעוֹמֵד לְהִתְפַּשֵּׁט כְּפָשׁוּט דְּמֵי אַף שֶׁלֹּא נִתְפַּשֵּׁט עֲדַיִן וַהֲרֵי יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁעוּר, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בִּבְנֵי חַיָּא (הגה״ט סק״א). טָלִית קָטָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ וְעַל יְדֵי הַתְּפִירָה אֵין בּוֹ כְּשִׁעוּר, פָּטוּר מִצִּיצִית. שָׁם (בבית יעקב) סִימָן (ס״ו) [ק״ו], וְכֵן כָּתַב בְּלֶקֶט הַקֶּמַח:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) מַהֲרַי״ל (שו״ת החדשות סי׳ ד) וּלְפִי בַּאוּר מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ריש הסימן) עַיֵּן שָׁם: **(ב)** גְּמָרָא (מא.): **(ג)** אַרְצוֹת הַחַיִּים (לב הארץ ס״א) וְכֵן מִשְׁמַע בְּכָ״ח (ס״א): **(ד)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק״כ) וְחַיֵּי אָדָם (כלל יא ס״ט): **(ה)** הָרַמְבַּ״ם (פ״ג ה״א) וְהַמְחַבֵּר וְעוֹד פּוֹסְקִים: **(ו)** הַבַּ״ח (שם) וְהַשֵּׁ״ז (סק״א) וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים וְכֵן הַסְּכִים הַגְּרַ״א, שֶׁהַשִּׁעוּר הַזֶּה כּוּלוֹ כְּמ״ש אֲשֶׁר תַּכְסֶה בָּהּ דַּיְיקָא וְלֹא יִתְקַפֵּל וְלֹא יִתְקַמֵּט כְּלוֹם מִשִּׁעוּר הַזֶּה כִּי מָקוֹם הַנְּקֵבָה אוֹ הַנְּקֻמְּט אֵינוֹ עוֹלֶה מִן הַמִּדָּה וְצָרִיךְ לְהַשְׁגִּיחַ עַל זֶה תָּמִיד כָּל הַנִּזְהָרִים לְקַיֵּם מִצְוַת צִיצִית כָּל הַיָּמִים, וְגַם צָרִיךְ לִהְיוֹת שִׁעוּר זֶה בְּרֵיוַח עִם עוֹדֵף מְעַט בְּרוּחַב הַטָּלִית קָטָן וְלֹא בְּצַמְצוּם כִּי זֶהוּ דֶּבֶר הַקָּשֶׁה לְיִזָּהֵר שֶׁיִּהְיֶה מוּפְשָׁט כ״כ הַשִּׁעוּר כּוּלוֹ בְּרוּחַב. וְגַם נָכוֹן לְיִזָּהֵר לִהְיוֹת שְׁנֵי צִדֵּי בֵּית הַצַּוָּאר לְמַעְלָה אֵצֶל הַצַּוָּאר תְּכוּפִים זֶה לָזֶה עַל יְדֵי קְשִׁירָה בְּמִשִּׁיחוֹת אוֹ עַל יְדֵי קְרָסִים בִּכְדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַחֹזֶה מְכוּסֶה מִמֶּנּוּ כַּמ״ש בְּכַתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל.

ג (ס) כֵּן כָּתַב בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים (לב הארץ ס״א): **(ד)** כֵּן כָּתַב בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים (המאיר לארץ ס״ק יז) בְּשֵׁם סֵפֶר מִשְׁמְחֵי לֵב (לב חיים ח״א סי׳ צט) שֶׁמְּדַד וּמָצָא כֵּן רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ שֶׁל קָטָן כֵּן תִּשַּׁע וְהוּא אַמָּה וַחֲצִי, עַיֵּן שָׁם: **(ט)** בְּחַיֵּי אָדָם (כלל יא ס״ט) וְכֵן בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים (ארץ יהודה סק״א) וּבְכַמָּה סְפָרִים הָרְעִישׁוּ עַל זֶה: **(י)** מִכָּאן עַד סוֹף בְּבֵאוּר הַיַּטֵּב (סק״א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah